

IZKOREN AMAREKIN

Amnistia orokorra aldarrikatzen da bazter guztietan. Herriak ez ditu bere seme espetxeratuak ahantzi nahi. Atsekaberik latzena daramatenak, espetxeratu beraiek aparte, presoan gurasoak dira. Horietako batekin egon gara. Beharbada euskal kondenatuen artean famatuena izan denaren amarekin.

Rosario de la Iglesia, Vda. de Izco, emakume xalo bat da, on ona. Politika kontutan ez daki deus ere. Seme bat du kartzelan, eta haren alde dago, eta haren lagunen alde, gauza asko ulertzen ez baditu ere. Euskal Herriaren alde. Besterik gabe. Batasunaren, maitasunaren, elkar ulertzearen burruka aurre-eraman nahi duela dio behin eta berriz.

Rosariok bere bizitzan ematen duen lehen entrebista da honoko hau. Kostata eman digu guri ere. Burgoseko hauzikoan, bere semea bait zen lehen kondenatua, munduko "reporter"ik hoberenak atzetik ibili zitzaizkion. Ez zion inori deklaraziorik egin. ANAITASUNARI eman dizkio bere lehen hitzak, bada.

— Izkoren ama ez da jaiotzez euskaldun. Orain bihotzez bai. Non jaio zinan, Rosario?

— Zamorako probintzian jaioa naiz. Eta beste asko eta asko bezala Euskal Herrira etorri nintzen bizitzera, lanera. Iruinean ezkondu nintzen. Eta gero Bilbora etorri ginan bizitzera. Bilbon hain zuzen jaio ziren nere 3 semeak. Xabier, kartzelan dagoe-na, bigarrena da.

— Eta zuk zer egiten duzu orain? Non bizi zara? (Ba dakigu ekonomik kondizio larrietan bizi dela, 4.500 pesetako erretiroak bizitzeko adina ez bait du ematen).

— Madrilen eta Tolosa alboko Txaraman bizi naiz. Ahal dudarik gehiena Euskal Herrian igarotzen dut, gustoena hementxe nago eta. (Bidebatez dirua aurreratu ere egiten dut). Adiskide batzuk hartzen naute beren etxean. Euskal Herrian oso ondo hartzen naute beti. Euskalduna ez izan arren euskaldun senditzen naiz. Euskalduntzat hartua ez izateak eta euskara ez jakiteak pena ikaragarria ematen dit.

— Badakit beste pena bat ere izan zenuela. Francori zuzenduriko gutuna zela eta, adiskide batzuk hasarretu zitzaizkizunean. Zer gertatu zen?

— Seme nagusiak eta biok Francori, Estatu Buruari Xabieren alde gutun bat egin genion, errukia eskatuz. Francoren bihotza beratzeko nere gizona bere aldeko izana zela eta esaten genion. Gutun horren erruz euskaldun batzu hasarretu egin zitzaizkigun. Semeari ere, Xabierri, ez zion grazirik egin. Baina esan beharra dago karta hura pribatua zela.

Eta norbaitek apropos argitara eman zuela, gure borondatearen aurka.

— Jakina, denetan penarik handiena, seme kartzetaluarena duzu.

— Bai, asko sofritu dut. Jaiotzan lanik gutien berak eman bazidan ere, orain gehiena berak ematen dit. Zazpi urte paseak daramatza barruan. Asko pasatutakoa naiz zazpi urte hauetan. Luza-rora doa gauza. 160 urteko kondena edo du. Noiz aterako da? Egia esan, kalean ikusteko esperantzaxoren bat badut. Etengabe eskatu behar da amnistia.

Gutitan ikusten dut semea. Urruti dago, Cordoban. Nekez joan naiteke ni haraino: garestia da joan etorria. Eta joanda ere 20 minututan bakarrik egon naiteke berarekin. Sei hilabetez behin joaten natzaio.

— Burgoseko epaiketa famatuan kondenatu zuten zure semea. Mintza gaitezen epaiketa hartaz. Nola hartu zenuen semearen heriotz-zigorren berri?

— Egun latzak izan ziren haiek. Hala ere oso animosa ibili nintzen artean. Gero erori nintzen, tentsioa jeisterakoan. Kontu egin zazu, baita ere, juizio baino bi hilabete lehenago hil zitzaidala senarra. Atezai ginan ogibidez. Lanik gabe gelditu ginan, beraz. Burgoseko serora batzuen komentuan babestua bizi izan nintzen Burgoseko juiziokoa.

Epai-aretoan izan nintzen eguneroko. Tentsio ikaragarri zegoen. Ni semearen bila. Hirugarren egunera arte, nahiz eta sala berean egon, ezin izan nuen ikusi, goardiaz estalita bait zegoen.

Egia esan, ez nekien nik Xabier heriotz-zigorrrera kondenatu behar zutenik, mundu osoan zabaldua izan arren. Izkututatu egin zidaten egia larria. Egun batez, Xabierrek bere emaztearen esku-titzak entregatu egin zizkidan; baina arrazoia esan gabe. Inoxente inoxente nengoen ni. Ba al dakizu nola jakin nuen? Epailleku ondoko taberna batetan bazkaltzen ari nintzen. Halako batean, gazte euskaldun bat hurreratu zitzaidan. Soldadu zegoen Burgosen. Hauzia zelata han geundela konturatu zen. Eta bere karneta erakutsirik zera esan zigun, alegia, taberna hartan kontuz ibiltzeko, militarrez beterik egoten zela eta. Solasean hasi ginan. Zera galdetu nion, ea hauziari buruz zer esaten zen herriari. Haretzek eman zidan kolpea: Izkori heriotz-zigorra emango ziotela, hori gauza segurua zela. Ni Izkoren ama nintzenik ez zekien soldadu hark. Hantxe eta holaxe jakin nuen egiaren berri. Gustatuko litzaidake orain berriz ere mutil hura agurtzea.

joan mari torrealday